

Εβδομαδιαία σοσιαλιστική εφημερίδα που εκδίδεται στη Νέα Υόρκη στην υπεράσπιση των συμφερόντων των εργαζομένων

[Vol. 86/No. 22, 6 Ιούνη 2022](#)

«Ένα βιβλίο που πραγματεύεται τη σφυρηλάτηση μιας πρωτοπορίας της εργατικής τάξης την οποία διαμορφώνουν άνθρωποι κάθε εθνότητας, θρησκείας, χρώματος δέρματος, και των δύο φύλων»

Τα σχόλια που ακολουθούν είναι της Μέρι-Άλις Γουότερς στην βιβλιοπαρουσίαση του νέου τίτλου των εκδόσεων Pathfinder Press, Η Εργασία, η φύση, και η εξέλιξη της ανθρωπότητας στο πλαίσιο της Διεθνούς Έκθεσης Βιβλίου στην Αβάνα στις 24 Απρίλη. Τα κείμενα του βιβλίου, το οποίο έχει εκδοθεί στα αγγλικά, τα ισπανικά και τα γαλλικά, είναι των Φρίντριχ Ένγκελς, Καρλ Μαρξ, Τζορτζ Νόβακ και Μέρι-Άλις Γουότερς. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο Palacio del Segundo Cabo στην Παλιά Αβάνα.

Η Γουότερς είναι μέλος της Εθνικής Επιτροπής του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος στις ΗΠΑ και πρόεδρος των εκδόσεων Pathfinder Press.

της ΜΕΡΙ-ΑΛΙΣ ΓΟΥΟΤΕΡΣ

Όπως υποδηλώνει ο τίτλος του, το βιβλίο το οποίο παρουσιάζουμε σήμερα πραγματεύεται το μακρύ ταξίδι της ανθρωπότητας, τον τρόπο κατά τον οποίο έχουμε φτάσει εδώ που βρισκόμαστε σήμερα μέσα από μια διαδικασία χιλιετιών, διαδικασία γεμάτη αντιθέσεις, διαλεκτικά άλματα, απρόβλεπτους συνδυασμούς και αναπόφευκτη ανομοιογένεια.

Στην ταξική κοινωνία, βήματα προς την επέκταση του διεθνούς εμπορίου και την επαναστατικοποίηση των μέσων παραγωγής έχουν ταυτοχρόνως μετατρέψει την πρόοδο αυτή «σε μέσο καταστροφής και της εργασίας και της γης», λέει η Γουότερς. *Αριστερά:* Αποψίλωση των δασών στην αποικιοκρατούμενη Βραζιλία, στα πρώτα χρόνια του 19^{ου} αιώνα. *Δεξιά:* Χιλιάδες συμμετέχουν σε πορεία στην Αβάνα τον Αύγουστο του 1960, στηρίζοντας την εθνικοποίηση των εταιρειών που βρίσκονταν στην ιδιοκτησία των ιμπεριαλιστών των ΗΠΑ και άλλων χωρών. Φέρετρα με τα ονόματα των ιμπεριαλιστικών επιχειρήσεων πετάχτηκαν στη θάλασσα. Η σοσιαλιστική επανάσταση της Κούβας μας δείχνει ότι ο εργαζόμενος λαός έχει τη δυνατότητα να αποσπάσει την κρατική εξουσία από την τάξη των καπιταλιστών και να οικοδομήσει ένα καινούργιο κράτος που θα δημιουργήσει η τάξη των εργαζομένων. Φωτογρ. - Cuba, Consejo de Estado

Παρόλα αυτά, δεν είναι ένα βιβλίο που αφορά κατά κύριο λόγο το παρελθόν.

Πρόκειται για ένα βιβλίο το οποίο περιέχει και παραθέτει εκτενώς ορισμένα από τα πιο διεισδυτικά και διευκρινιστικά έργα των Καρλ Μαρξ, Φρίντριχ Ένγκελς και άλλων κομμουνιστών ηγετών, τα οποία έχουν ως βάση τον διαλεκτικό υλισμό.

Δεν είναι, ωστόσο, ένα βιβλίο από και για φιλόσοφους. Η «φιλοσοφία» είναι κάτι το οποίο ο Μαρξ και ο Ένγκελς άφησαν πίσω τους πριν από δύο σχεδόν αιώνες, όταν δημοσίευσαν το Κομμουνιστικό Μανιφέστο, το πρόγραμμα του πρώτου στον κόσμο επαναστατικού εργατικού κόμματος. Όπως έγραψαν σε αυτό, ο κομμουνισμός δεν είναι μια ιδέα ή ένα δόγμα το οποίο «εφηύρε ή ανακάλυψε κάποιος επίδοξος οικουμενικός μεταρρυθμιστής». Στον βαθμό που είναι μια θεωρία, «εκφράζει μόνο σε γενικές γραμμές, πραγματικές σχέσεις οι οποίες πηγάζουν από μια υπαρκτή ταξική πάλη, από ένα ιστορικό κίνημα το οποίο πραγματοποιείται μπροστά στα μάτια μας».

Τότε τι πραγματεύεται το βιβλίο αυτό; Κατά κύριο λόγο, την ταξική πάλη του σήμερα. Ένα βιβλίο για εργαζόμενους οι οποίοι αναζητούν έναν δρόμο προς τα εμπρός πολιτικά και για νέους σε ηλικία ανθρώπους οι οποίοι προσελκύονται στους αγώνες της εργατικής τάξης και των συμμάχων της.

Ασχολείται με την κατανόηση της ιστορίας, την κατανόηση ότι ζούμε και εργαζόμαστε ως ένα μέρος της φύσης, ζούμε και εργαζόμαστε ως βιολογικοί οργανισμοί, ζούμε και εργαζόμαστε μέσα στην ιστορία. Σύμφωνα με τον ανθρωπολόγο Πίτερ Γουντ που μόλις ανέφερε ο συντονιστής της συζήτησης, είναι ένα βιβλίο το οποίο μας παρουσιάζει «μια πραγματικά ριζοσπαστική εκδοχή του ανθρώπινου παρελθόντος και πως είναι σημαντικό να εστιάσουμε την προσοχή μας τόσο στη βιολογική όσο και στην κοινωνική εξέλιξη».

Δίχως αυτή τη γνώση παραμένουμε αιχμάλωτοι του παρόντος. Παραμένουμε ανίκανοι να δούμε πιο πέρα από τις σχέσεις της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης και καταπίεσης που παραμορφώνουν κάθε πτυχή της ζωής μας, των κοινωνικών σχέσεων, των προσωπικών μας αξιών, των παρατηρήσεων... και της 'διατύπωσης θεωριών'».

Δίχως αυτή τη γνώση, πέφτουμε εύκολα θύματα της ψευδοεπιστήμης και της ψευδοϊστορίας. Δεν θα καταφέρουμε ποτέ να διαμορφώσουμε μια γραμμή πλεύσης προς τα ανώτερα –δηλαδή, τα προλεταριακά– ηθικά πρότυπα τα οποία ο Φιντέλ [Κάστρο], ο Τσε [Γκεβέρα], ο Αρμάντο Χαρτ και άλλοι ιστορικοί ηγέτες της κουβανικής επανάστασης καθοδήγησαν τους ανθρώπους του μόχθου στην Κούβα να τα κάνουν δικά σας. Και πρόσφεραν στους ανά τον κόσμο επαναστάτες ώστε να τα κάνουμε δικά μας.

Επιτρέψτε μου να παραθέσω μόνο ένα παράδειγμα των «σύγχρονων» παρατηρήσεων που θα ανακαλύψετε στο βιβλίο. Πρόκειται για ένα μικρό απόσπασμα από τη γνωστή πολεμική του Ένγκελς *Αντι-Ντύρινγκ* την οποία έγραψε το 1877:

Είναι πολύ εύκολο να καταδικάζει κανείς με βδελυγμία τη δουλεία και παρόμοιες πρακτικές γενικόλογα, και να διακηρύττει την ηθική του αγανάκτηση απέναντι σε τέτοιου είδους ταπεινώσεις. Δυστυχώς, το μόνο που διαδίδεται έτσι είναι αυτό που όλοι γνωρίζουν, ότι δηλαδή αυτοί οι θεσμοί της αρχαιότητας δεν αντιστοιχούν πλέον στις σημερινές συνθήκες και τα αισθήματά μας, τα οποία καθορίζουν οι συνθήκες αυτές. Αλλά δεν μας λέει το παραμικρό για τον τρόπο με τον οποίο δημιουργήθηκαν αυτοί οι θεσμοί, για τον λόγο ύπαρξής τους και τον ρόλο που διαδραμάτισαν στην ιστορία. ... Όταν λοιπόν ο κύριος Ντύρινγκ γυρίζει την πλάτη του στον Ελληνισμό [τον ελληνικό πολιτισμό] επειδή αυτός θεμελιώθηκε πάνω στη δουλεία, θα μπορούσε εξίσου να κατηγορήσει τους Έλληνες γιατί δεν κατείχαν ατμομηχανές ή γραμμές τηλεγράφου.

Αυτά είναι λόγια τα οποία θα μπορούσε να έχουν γραφτεί χθες ή και σήμερα. Λόγια τα οποία μας σπλίζουν κατά των Ντύρινγκ του εδώ και του τώρα.

«Μέσα κοινωνικής δικτύωσης», όπλο της κυρίαρχης τάξης

Όπως γνωρίζουμε όλοι μας και έχουμε συζητήσει αυτό το απόγευμα, μια από τις προκλήσεις τις οποίες αντιμετωπίζει σήμερα η πρωτοπορία της εργατικής τάξης έχει να κάνει με τις τεχνολογικές προόδους που έχει εισάγει το διαδίκτυο και οι συσχετιζόμενες προεκτάσεις του.

Καθ' όλη την ιστορία του ανθρώπου, όλες οι μεγάλες ανακαλύψεις της επιστήμης και οι πρόοδοι της τεχνολογίας, οι οποίες έχουν αυξήσει την παραγωγικότητα της εργασίας του ανθρώπου –από την ανακάλυψη του τροχού και του μοχλού κι έπειτα– έχουν ταυτοχρόνως αντιφατικές συνέπειες για τον

εργαζόμενο λαό. Όχι μόνο γιατί διανέμεται άνισα ο μεγαλύτερος υλικός πλούτος που παράγεται, αλλά και γιατί και ο ρυθμός της εκμετάλλευσης των εργαζομένων επιταχύνεται με βάνανσο τρόπο. Υπό τον καπιταλισμό, η εισαγωγή νέων μέσων παραγωγής ταυτόχρονα τα μετασχηματίζει σε μέσα καταστροφής της γης και της εργασίας.

Αν το διαδίκτυο και οι σχετιζόμενες με αυτό τεχνολογίες είχαν αναπτυχθεί υπό τον έλεγχο της εργατικής τάξης, το μέλλον θα διαγραφόταν λαμπρότερο για όλους μας. Στα χέρια των κυρίαρχων καπιταλιστών, όμως, έχει δημιουργηθεί ως ένα ολέθριο όπλο προώθησης των δικών τους ταξικών συμφερόντων ενάντια στους εργάτες και τους αγρότες.

Δεν έχει μόνον επεκτείνει, σε βαθμό αδιανόητο στο παρελθόν, τις ώρες της εργάσιμης ημέρας κατά τις οποίες γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης η εργασία μας. Είναι και ένα όπλο το οποίο χρησιμοποιείται για τη διείσδυση σε κάθε πτυχή της ζωής μας από τη νηπιακή ηλικία κι έπειτα, κάθε λεπτό της ώρας της ημέρας μας. Λειτουργεί έτσι ώστε να αναχαιτίζει κάθε αντίσταση προς τις μικροαστικές κοινωνικές σχέσεις τις οποίες προωθεί.

Δεν έχουν καμιά σχέση με «κοινωνικά μέσα» όπως ισχυρίζονται ότι είναι. Αντιθέτως, μας οδηγούν στην ατομικοποίηση και στον κατακερματισμό. Εξυμνούν την επιτομή της μικροαστικής αυτοπροβολής και ιδιοτέλειας. Κάτω από το λάβαρο της προώθησης της ατομικής «ελευθερίας», αυτοί που το ελέγχουν είναι ο συνειδητοποιημένος εχθρός της κοινωνικής αλληλεγγύης της εργατικής τάξης και των συμμάχων μας. Οι υπηρέτες αυτοί του κεφαλαίου κάνουν τα πάντα προκειμένου να υπονομεύσουν και να εξαλείψουν μια τέτοια αλληλεγγύη.

Με δυο λόγια, στα χέρια της τάξης των καπιταλιστών, είναι μια νέα και δηλητηριώδη αντεπαναστατική δύναμη.

Οπλισμένη, όμως, με τη γνώση και την πολιτική γραμμή πλεύσης που μας προσφέρουν τα γραπτά του βιβλίου αυτού, μια πρωτοπορία της εργατικής τάξης που έχει στις γραμμές της ανθρώπους όλων των εθνοτήτων, των θρησκειών, των χρωμάτων του δέρματος, και των δύο φύλων –και συμμετέχει ενεργά σε αγώνες μαζί με εκατομμύρια άλλους ανθρώπους του μόχθου– έχει τη δυνατότητα να υπερνικήσει αυτά τα εμπόδια. Έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει την εμπειρία, τις αγωνιστικές ικανότητες και την πολιτική αυτοπεποίθηση ώστε να χαράξει μια επαναστατική γραμμή πλεύσης. Αυτή θα είναι μια κατεύθυνση στην οποία θα μπορέσει να καθοδηγήσει τον εργαζόμενο λαό να αποσπάσει την κρατική εξουσία από τα χέρια των εύπορων κυρίαρχων και να οικοδομήσει κυβερνητικούς θεσμούς και ένα καινούριο κράτος, που θα δημιουργήσει η εργατική τάξη.

Αυτό ήταν το δίδαγμα της Παρισινής Κομμούνας και της μπολσεβίκικης επανάστασης με την καθοδήγηση του Λένιν. Είναι το δίδαγμα που μας έχει προσφέρει ο εργαζόμενος λαός της Κούβας με την καθοδήγηση του Φιντέλ.

Μια μακροπρόθεσμη θεώρηση της Ιστορίας

Θα ήθελα να πω λίγα λόγια για τον τρόπο που γεννήθηκε αυτό το βιβλίο. Κοιτώντας το όμορφο φιλοτεχνημένο εξώφυλλό του, όταν αντικρίζω το όνομά μου στο ίδιο μέγεθος γραμματοσειράς με τα ονόματα των ιστορικών ιδρυτών του σύγχρονου εργατικού κινήματος και του επί δεκαετίες ηγέτη του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος στα γόνατα του οποίου διδάχτηκα τον επιστημονικό σοσιαλισμό, ομολογώ ότι αισθάνομαι άβολα. Έχω την αίσθηση ότι είναι πομπώδες.

Τα δύο άρθρα του Τζορτζ Νόβακ τα οποία περιλαμβάνονται στο βιβλίο –«Πως η ανθρωπότητα αναρριχήθηκε στον πολιτισμό» και «Η βασική πορεία της ιστορίας της Αμερικής»– γράφτηκαν πριν από σχεδόν 70 χρόνια ως διδακτική ύλη σεμιναρίων του προς παλιότερα και ιδιαίτερα σε νεότερα σε ηλικία μέλη του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος. Τότε όπως και τώρα, τα νέα σε ηλικία άτομα που προσελκύνονταν στο κομμουνιστικό κίνημα είχαν πλήρη άγνοια για τα επιστημονικά θεμέλια του μαρξισμού.

Το νέο βιβλίο συμβάλει στην κατανόηση της Δεύτερης Αμερικανικής Επανάστασης και του λαϊκού ταξικού χαρακτήρα των κυβερνήσεων κατά την Ριζοσπαστική Ανοικοδόμηση που διαδραματίστηκε μετά τον Εμφύλιο Πόλεμο των ΗΠΑ, κυβερνήσεις οι οποίες σε μεγάλο βαθμό καθοδηγούνταν από Μαύρους. Πάνω: Ο στρατηγός Γουίλιαμ Σ. Γκραντ, μπροστά στο δέντρο, και το επιτελείο του στη Βιρτζίνια, λιγότερο από έναν χρόνο πριν την κατατρόπωση της εξέγερσης των δουλοκτητών τον Απρίλη του 1865. Κάτω: Εκλογική συνέλευση το 1868 σε πρώην δουλοκτητική Πολιτεία. Οι κυβερνήσεις της Ανοικοδόμησης απαγόρευαν τις φυλετικές διακρίσεις, καθιέρωσαν την δημόσια εκπαίδευση και το καθολικό δικαίωμα ψήφου για τους άνδρες, διέπυρναν τα δικαιώματα των γυναικών και την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη. Φωτογραφίες - πάνω: Library of Congress, κάτω: Harpers Weekly.

Η σειρά σεμιναρίων του Νόβακ στην οποία ο ίδιος έδωσε τον τίτλο «Η μακροπρόθεσμη θεώρηση της Ιστορίας», απευθύνονταν σε «πρόσφατα αφυπνισμένα μυαλά». Σκοπός του ήταν, όπως έγραψε, να προσφέρει «μια εκλαϊκευμένη περιγραφή της κύριας γραμμής εξέλιξης από τους ιχθύς μέχρι την ανθρωπότητα» και στη συνέχεια από τις απαρχές της ανθρώπινης κοινωνίας μέχρι «τον σύγχρονο καπιταλισμό στις Ηνωμένες Πολιτείες». Όπως επέμενε, η σειρά των σεμιναρίων παρουσίαζε «μια εξαιρετικά απλοποιημένη σκιαγράφιση της τεράστιας σε μέγεθος και περιπλοκότητα» εξελικτικής αυτής διαδικασίας.

Τα άρθρα εκδόθηκαν πρώτη φορά σε μηχάνημα πολυγράφου –της προηγμένης τότε τεχνολογίας– ως εσωτερικό δελτίο επιμόρφωσης για τα μέλη του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος. Αργότερα, το 1960, δημοσιεύτηκαν σε μορφή μπροσούρας, ως εργαλείο στρατολόγησης νέων μελών στο ΣΕΚ και στη Συμμαχία Νέων Σοσιαλιστών. Η στρατολόγηση μιας νέας γενιάς επιταχυνόταν τότε υπό τον αντίκτυπο της νικηφόρας Κουβανικής Επανάστασης και του όλο και πιο μαζικού και υπό προλεταριακή καθοδήγηση αγώνα κατά του φυλετικού διαχωρισμού στις ΗΠΑ –παρόμοιου με το καθεστώς του απαρτχάιντ στη Νότια Αφρική. Τα κείμενα αυτά του Νόβακ έχουν έκτοτε παραμείνει διαθέσιμα από τις εκδόσεις Pathfinder Press και των προκατόχων τους εκδοτικών οίκων, εκπαιδεύοντας γενιές εργαζομένων και φοιτητών.

Δεν είχαμε όμως την μπροσούρα στα ισπανικά. Πριν από δύο χρόνια η εδώ και πολλά χρόνια φίλη και συναγωνίστρια Έσθερ Πέρες –που είχε προγραμματίσει να βρίσκεται εδώ μαζί μας σήμερα, αλλά αυτό τελικά δεν ήταν δυνατό για λόγους υγείας– μας ενημέρωσε πως είχε κάποιο χρόνο στη διάθεσή της και θα ήθελε να μεταφράσει κάτι. Έτσι προέκυψε η άριστη αυτή μετάφραση στα ισπανικά της «Μακροπρόθεσμης θεώρησης της Ιστορίας».

Σχεδιάζαμε να βγάλουμε γρήγορα μια νέα έκδοση στα αγγλικά και στα ισπανικά για την οποία θα έγραφα μια νέα, σύντομη εισαγωγή. Αλλά, όπως συμβαίνει συχνά όταν αρχίζουμε να δουλεύουμε πάνω στην έκδοση ενός βιβλίου, αυτό, όπως όλα τα πράγματα στη φύση και την κοινωνία, εξελίσσεται. Σύντομα συνειδητοποιήσαμε ότι ήταν πάρα πολλά αυτά που είχαν προκύψει στην ταξική πάλη τα τελευταία 70 χρόνια για να εκδώσουμε και πάλι το πρωτότυπο, χωρίς να ενημερώσουμε, να διευρύνουμε και να ενισχύσουμε ορισμένα πράγματα από το υλικό που περιέχουν τα κείμενα του Νόβακ.

Μέχρι να φτάσουμε στο τυπογραφικό πιεστήριο, είχαμε προσθέσει το κείμενο του Ένγκελς «Ο ρόλος της εργασίας στη μετάβαση από τον πίθηκο στον άνθρωπο» και το εισαγωγικό τμήμα από το Κομμουνιστικό Μανιφέστο, «Η εποχή της αστικής τάξης και η σφυρηλάτηση των νεκροθαφτών της». Καθώς και αποσπάσματα από γραπτά του επί πολλών ετών ηγέτη του ΣΕΚ Τζακ Μπαρνς για τον πρωτοποριακό ρόλο των εργατών που είναι Μαύροι στην ταξική πάλη των ΗΠΑ.

Προσθέσαμε πολλές εικονογραφήσεις και αυτά που αποκαλούμε «πλαίσια κειμένων». Μερικά επικεντρώθηκαν στη Δεύτερη Αμερικανική Επανάσταση, την γνωστή εδώ στην Κούβα ως Πόλεμος της Απόσχισης, όπως τον ονόμασε η δουλοκρατία, ο οποίος ήταν ένας από τους πιο αιματηρούς πολέμους στην ιστορία. Άλλα επεσήμαναν τον ταξικό επαναστατικό χαρακτήρα των, σε μεγάλο βαθμό, καθοδηγούμενων από Μαύρους κυβερνήσεων στις πρώην δουλοκτητικές Πολιτείες κατά την Ριζοσπαστική Ανοικοδόμηση μετά τον Εμφύλιο Πόλεμο. Ενσωματώσαμε επίσης στις σελίδες αυτές και την Κουβανική Επανάσταση. Επίσης προσθέσαμε τα γραπτά της Έβελιν Ριντ για τη σημασία της παραγωγικής εργασίας των γυναικών στη σφυρηλάτηση των πρώτων κοινωνικών δεσμών της ανθρωπότητας.

Στη διαδικασία, η «σύντομη εισαγωγή» μου μετασχηματίστηκε επίσης. Μέσα από συλλογική δουλειά, η εισαγωγή εξελίχθηκε σε ένα πιο ουσιαστικό κείμενο, με τίτλο «Χωρίς τον διαλεκτικό υλισμό δεν είναι δυνατή μια επανάσταση της εργατικής τάξης», που τοποθετεί τα ιστορικά αυτά διδάγματα στο πλαίσιο της ταξικής πάλης σήμερα.

Η εκτίμησή μας είναι ότι το βιβλίο αυτό για το οποίο συζητούμε σήμερα –αποτέλεσμα αυτής της εκτεταμένης προσπάθειας– είναι ένα ακόμα πιο ισχυρό όπλο.

Αντιεπισημονική, αντεργατική πολιτική

Στον χρόνο που μου απομένει, επιτρέψτε μου να επικεντρωθώ σε ένα από τα δεκάδες ζητήματα με τα οποία καταπιάνεται το βιβλίο αυτό –έναν από τους λόγους που διευρύνουμε το εύρος του ώστε να περιλαμβάνει αυτό που ο Πίτερ Γ. Γουντ αποκαλεί τον ευπρόσδεκτα «ειλικρινή υλισμό της παραδοσιακής μαρξιστικής αριστεράς».

Έχει δίκαιο. Η πολιτική γραμμή πλεύσης που προωθείται στις σελίδες αυτές είναι η μόνη δυνατή απάντηση στη δηλητηριώδη αντεργατική, αντιεπισημονική, και επίμονη φυλετική παρενόχληση της «πολιτικής των ταυτοτήτων» και της «κουλτούρας ακύρωσης» που επικρατούν όλο και περισσότερο στα προνομιούχα μικροαστικά κοινωνικά στρώματα στα πανεπιστήμια των ΗΠΑ, στα μέσα ενημέρωσης, στις τέχνες, στις ΜΚΟ, στον κόσμο της τεχνολογίας, τα νομικά, ιατρικά και άλλα επαγγέλματα, για να μην αναφέρω ολόκληρη την «αριστερά». Και κυριαρχούν όλο και περισσότερο στην ηγεσία του Δημοκρατικού Κόμματος.

Για το κοινωνικό αυτό ανώτερο στρώμα των μεσαίων τάξεων, [σ.τ.μ. που πιστεύει ότι έχει «πετύχει στη ζωή αξιοκρατικά» λόγω εξυπνάδας και μόρφωσης] το οποίο θεωρεί τον εαυτό του ως ελίτ της διανόησης, η τεράστια πλειονότητα της εργατικής τάξης, όπως αδιάκριτα ξεφούρνισε η Χίλαρι Κλίντον κατά την εκλογική προσπάθειά της για την προεδρία των ΗΠΑ το 2016, είναι «ένα τσούρμο κατάπτυστων», ένας «ρατσιστικός, σεξιστικός, ομοφοβικός, ξενοφοβικός» εχθρός, «ανεπανόρθωτα».

Τα τελευταία χρόνια έχουν εκδοθεί αναρίθμητα βιβλία τα οποία ισχυρίζονται ότι «επανεξετάζουν» την ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών ώστε να αποδείξουν ότι η δουλοκρατία και ο ρατσισμός κατά των Μαύρων –όχι ο καπιταλισμός, όπως εξηγεί τόσο πειστικά ο Νόβακ, στηριζόμενος στον Μαρξ και τον Ένγκελς– ήταν η κινητήριος δύναμη της ιστορίας των ΗΠΑ. Όπως διδάσκει αυτή η «νέα ιστορία προέλευση», οποιοσδήποτε γεννήθηκε με ανοιχτόχρωμο δέρμα φέρει την ανίατη «νόσο της λευκότητας». Και ότι η «υπεροχή των λευκών» αποτελεί το θεμέλιο όλου του δυτικού πολιτισμού, η ιστορία του οποίου και οι συμβολές του στον συσσωρευμένο πολιτισμό της ανθρωπότητας χρειάζονται να ξεριζωθούν από τα ανά τον κόσμο σχολεία, πανεπιστήμια, τις τέχνες και τις βιβλιοθήκες.

Διευθυντές της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχουν προσπαθήσει –κόντρα στην αυξανόμενη αντίσταση των γονέων– να εισάγουν σχολικά βιβλία για παιδιά τόσο μικρά σε ηλικία όσο και αυτά που είναι στα νηπιαγωγεία, βιβλία που διδάσκουν ότι είναι πιθανό να μην είναι ούτε αγόρια ούτε κορίτσια, ότι δεν υπάρχουν δύο μόνο φύλα τα οποία καθορίζονται από τη βιολογία. Αντίθετα, υπάρχει υποτίθεται σχεδόν άπειρος αριθμός φύλων, χωρίς βιολογική θεμελίωση, από τα οποία έχουν τη δυνατότητα να «επιλέξουν».

Οποιοσδήποτε άνθρωπος τολμά –όπως η Τζόαν Κ. Ρόουλινγκ, συγγραφέας της δημοφιλής σειράς βιβλίων *Χάρι Πότερ*– απλά να δηλώσει απλά επιστημονικά δεδομένα κατηγορείται ότι είναι «τρανσφοβική» και γίνεται στόχος ενός σύγχρονου όχλου λυντσαρίσματος ενορχηστρωμένου στα κοινωνικά δίκτυα. Ακυρώνονται συμβάσεις με εκδοτικούς οίκους, διαλέξεις και παραστάσεις, πραγματοποιούνται απολύσεις και καταστρέφονται ζωές.

Το πιο σημαντικό πράγμα που ελπίζουμε να αποκομίσετε από αυτή την εκδήλωση είναι η αναγνώριση ότι η εργατική τάξη στις ΗΠΑ –όλων των χρωμάτων δέρματος– *μισεί και αντιστέκεται* στην πολιτική επίθεση του προνομιάχου αυτού μικροαστικού στρώματος. Επιπλέον, αυτή η πόλωση έχει οξυνθεί μέσα από τις συνέπειες της πανδημίας και τις οικονομικές επιπτώσεις της, που τώρα περιλαμβάνει τον αυξανόμενο πληθωρισμό, με τα χειρότερα να βρίσκονται μπροστά μας.

Τρία σύντομα παραδείγματα αποδίδουν τον αντιδραστικό χαρακτήρα εκείνων που καίνε βιβλία και κυνηγούν μάγισσες στον 21^ο αιώνα.

Το αρχαιότερο και με το μεγαλύτερο κύρος πανεπιστήμιο Μαύρων στις ΗΠΑ, το Howard University, ανακοίνωσε πριν από ένα χρόνο ότι καταργεί το τμήμα Κλασικών Σπουδών του. Ένας από τους εξέχοντες διανοούμενους στις ΗΠΑ που είναι Μαύρος, ο Κορνέλ Γουέστ, καθηγητής τότε στη Θεολογική Σχολή του Howard University, έγραψε ένα καυστικό άρθρο γνώμης στην εφημερίδα *Washington Post* καταγγέλλοντας την απόφαση αυτή για την «βαθιά διανοητική στενότητα» της, ένδειξη της ηθικής παρακμής η οποία «βρίσκεται εκτός ελέγχου στον αμερικανικό πολιτισμό».

Υπενθύμισε στους αναγνώστες ότι ο περίφημος αγωνιστής για την κατάργηση της δουλείας και πρώην δούλος Φρέντερικ Ντάγκλας ξεκίνησε το «μεγάλο ταξίδι της απελευθέρωσης» αφηφώντας τους νόμους των δουλοκτητών που του απαγόρευαν να μάθει ανάγνωση και γραφή, διακινδυνεύοντας τη ζωή του για να λάβει στα χέρια του και να διαβάσει τον Σωκράτη, τον Κάτωνα, τον Κικέρωνα και τους ομοίους τους. Ότι ο Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ στην περιφήμη του «Επιστολή από τη φυλακή του Μπέρμιγγαμ» το 1963 αναφέρεται τρεις φορές στον Σωκράτη.

Πρέπει επίσης να προσθέσουμε τον Μάλκολμ Χ, ο οποίος ξεκίνησε τον δικό του μετασχηματισμό διαβάζοντας όχι μόνον κάθε λήμμα στο λεξικό που ανακάλυψε στη βιβλιοθήκη της φυλακής, αλλά κάθε βιβλίο το οποίο είχε τη δυνατότητα να προμηθευτεί εκεί –από τον Γουίλιαμ Έντουαρντ Μπέργκχαρτ Ντι Μπουά και τον Κάρτερ Γκ. Γκούντσον μέχρι τα έργα του Όμηρου, του Σαίξπηρ καθώς και του Σπινόζα, του Καντ και άλλων από τους «παλιούς φιλόσοφους, της Δύσης και της Ανατολής», όπως το έθεσε ο ίδιος ο Μάλκολμ στην *Αυτοβιογραφία* του.

Δεύτερο παράδειγμα. Το Princeton University Ballet, μια λέσχη μπαλέτου των φοιτητών, παρουσίασε πρόσφατα ένα έγγραφο –που διένειμε ο πρύτανης των φοιτητών του πανεπιστημίου και το Γραφείο Πολυμορφίας και Ένταξης– καταγγέλλοντας το «τέλειο λευκό πρότυπο» του μπαλέτου, διακηρύσσοντας πως είναι «μια ιμπεριαλιστική, αποικιοκρατική και λευκής υπεροχής μορφή τέχνης».

Η συγγραφέας που έφερε στο φως της δημοσιότητας την πληροφορία αυτή, αντέδρασε λέγοντας, «Θεέ μου! Μην τύχει και πούμε σε αυτούς τους ανόητους της ‘πολιτικής των ταυτοτήτων’ για την Αλίσια Αλόνσο, την Κουβανή πρίμα μπαλαρίνα, ιδρύτρια του Εθνικού Μπαλέτου της Κούβας και φλογερή υποστηρίκτρια του Κάστρο».

Τρίτο. Μία αυτόκλητη ακτιβίστρια της κλιματικής αλλαγής στην περιοχή της Ουάσιγκτον εμφανίστηκε πρόσφατα σε συνάντηση του Συνασπισμού Αλληλεγγύης με την Κουβανική Επανάσταση, που σχεδίαζε την οργάνωση μιας δημόσιας εκδήλωσης στην οποία καλεσμένη ως ομιλήτρια ήταν η πρέσβειρα της Κούβας στις Ηνωμένες Πολιτείες, Λιάνις Τόρες Ριβέρα. Ήταν η πρώτη φορά που το άτομο αυτό συμμετείχε σε συνάντηση του Συνασπισμού. Απαίτησε αμέσως την ανάκληση της πρόσκλησης. Επικαλούμενη ποιο λόγο; Γιατί, όπως δήλωσε, είχε πληροφορίες ότι ο παππούς της πρέσβειρας κατείχε δούλους.

Τίποτε από όλα αυτά δεν έχει να κάνει με τη διάδοση της πραγματικής ιστορίας των Ηνωμένων Πολιτειών ή του κόσμου. Αυτό είναι κάτι που επί δεκαετίες κάνουν το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα και οι εκδόσεις Pathfinder Press. Δεν υπάρχει, όμως, μια ξεχωρή ιστορία «των Μαύρων» ή ιστορία «των γυναικών» ή άλλωστε και των εργατών. Οι ιστορίες μας, οι κοινωνικές σχέσεις μας, είναι διαλεκτικά και αδιαχώριστα συνυφασμένες.

Φυσικά και είναι συστημικός ο ρατσισμός στις Ηνωμένες Πολιτείες. Αυτό ισχύει από τότε που αφίχθηκαν οι πρώτοι Ευρωπαίοι άποικοι. Το αντιφατικό όμως κοινωνικό σύστημα παραγωγής και αναπαραγωγής το οποίο έχει εξελιχθεί από τότε έως και σήμερα δεν είναι ένα σύστημα «υπεροχής των λευκών». Είναι ο καπιταλισμός. Ακριβώς όπως το κοινωνικό σύστημα που είναι υπεύθυνο για την υποβαθμισμένη θέση των γυναικών δεν είναι ο σεξισμός, ή η πατριαρχία, πόσο μάλλον «η οικογένεια». Είναι η ατομική ιδιοκτησία πάνω στην οποία είναι δομημένη όλη η ταξική κοινωνία.

Μόνο μια ισχυρή, αυξανόμενα ταξικά συνειδητοποιημένη και δοκιμασμένη σε μάχες εργατική τάξη, ενωμένη πέρα από όλους τους διαχωρισμούς με βάση τη ράτσα, το φύλο, την εθνικότητα, τη θρησκεία και τη γλώσσα, έχει τη δυνατότητα να αλλάξει αυτές τις σχέσεις εκμετάλλευσης και καταπίεσης.

Αυτή η γνώση είναι που μας ενώνει σήμερα εδώ.

* * *

Θα κλείσω με ένα τελευταίο σημείο.

Άσχετα από το ποια άποψη μπορεί να έχουν σχετικά με την στρατιωτική επίθεση της Μόσχας στην Ουκρανία όσοι συμμετέχουν στην εκδήλωση-βιβλιοπαρουσίαση, είτε η Γούτερς, «Όλοι διαισθανόμαστε ότι ο πρώτος μεγάλης έκτασης χερσαίος πόλεμος που διεξάγεται στην ευρωπαϊκή ήπειρο μετά από 75 χρόνια σηματοδοτεί ένα νέο στάδιο στην αποσύνθεση της ιμπεριαλιστικής τάξης πραγμάτων». Πάνω: Διαδήλωση στην Χέρσωνα, Ουκρανία, 21 Μάρτη, κατά της κατοχής της Μόσχας. Φωτογρ. Ukrainian South

Μπορούμε με σιγουριά να πούμε ότι για όλους μας εδώ, ο πόλεμος που καταστρέφει σήμερα την Ουκρανία δεν παύει ποτέ να είναι στο μυαλό μας, ακόμη κι όταν συζητάμε για άλλα φλέγοντα ζητήματα, όπως κάνουμε εδώ σήμερα. Έχουμε δίχως καμιά αμφιβολία ένα μεγάλο φάσμα απόψεων για την προέλευση της στρατιωτικής επέμβασης της Μόσχας που δεν βρισκόμαστε εδώ σήμερα να συζητήσουμε.

Αλλά όλοι μας γνωρίζουμε, ή τουλάχιστον διαισθανόμαστε, ότι ο πρώτος μεγάλης έκτασης χερσαίος πόλεμος που διεξάγεται στην ευρωπαϊκή ήπειρο μετά από 75 χρόνια σηματοδοτεί μια νέα φάση στην αποσύνθεση της παγκόσμιας ιμπεριαλιστικής τάξης πραγμάτων την οποία είχαν εγκαθιδρύσει οι νικητές του Β΄ Παγκόσμιου Πόλεμου.

Κανείς από εμάς δεν θα έχει τη δυνατότητα να αγνοήσει τις επιπτώσεις, οι οποίες έχουν μόλις αρχίσει να ξεδιπλώνονται.

Η πολιτική την οποία συζητούμε εδώ σήμερα έχει τα πάντα να κάνει με την ικανότητά μας να χαράξουμε μια εργατική γραμμή πλευσης σε αυτό το αβέβαιο μέλλον.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ευκαιρία αυτή της διεξαγωγής τέτοιων συζητήσεων στη Διεθνή Έκθεση Βιβλίου της Αβάνας με συντρόφους και συντρόφισσες συμπολεμιστές είναι τόσο ζωτικής σημασίας για εκείνους από εμάς που αισθάνονται το βάρος των ευθυνών μας στην ταξική πάλη στην άλλη πλευρά των Στενών της Φλόριντα – στο προπύργιο του ιμπεριαλισμού, εκεί όπου θα κριθεί τελικά το μέλλον της ανθρωπότητας.

Για αυτό ακριβώς σας ευχαριστούμε όλους εδώ σήμερα και ιδιαίτερα τους ομιλητές και ομιλήτριές μας για την ευκαιρία αυτή.

Gracias [Ευχαριστώ].